

A HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum Képzőművészeti gyűjteményének NKA 209111/21 számú pályázatának szakmai beszámolója

A Nemzeti Kulturális Alap Múzeumok Kollégiumának 2021. évi pályázatán a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum Képzőművészeti gyűjteménye számára megítélt támogatás eredményeként Mednyánszky László 7 darab festménye nyerte vissza eredeti állapotát. A Kollégium 650.000 Ft. vissza nem térítendő támogatással segítette a restaurálását.

2022. június 27-től láthatók a restaurált festmények a múzeum földszinti folyosóján.

**Mednyánszky László: „Csapatok behajózása” című
festményének restaurálási dokumentációja**

Készítette: Csűrös Orsolya

A festmény adatai:

Alkotója: Mednyánszky László
A mű címe: Csapatok behajózása
Technikája: olaj
Hordozója: vászon
Mérete: 36 x 70,5 cm
Ltsz.: 0312/Kp
Órzási helye: HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum

A festmény állapota restaurálás előtt:

A festmény felülete szennyezett. Több helyen is matt, opálos területek figyelhetők meg rajta (1. kép).

A festékréteg kopott, apróbb hiányok láthatók.

A vászon és az alapozás is nagyon vékony, elszórtan apró lyukak, valamint három nagyobb lyuk, vászonhiány is észrevehető a felületen.

A vászon a vakráma éleinél benyomódott. A kép alján hullámosodás, deformációk figyelhetők meg.

A hátoldalon nedvesedés nyomai láthatók, ezek okozhatták a vászon deformációit és a képpoldalon lévő kopásokat, hiányokat is.

A vakráma a nedvesedés miatt vetemedett (2. kép), ezért új vakráma készítése szükséges.

1. kép

2. kép

A restaurálás menete:

Tisztítás: A képoldal felületi szennyeződésének eltávolítását felületaktív oldattal végeztem, lakkbenzines áttörést alkalmazva (3. kép). A hátoldalt portalanítottam.

Konzerválás, foltok felhelyezése: A kép vászonhordozójának deformációi miatt jobbnak láttam a hordozót konzerválni. Első lépésben a festményt leemeltem az eredeti vakkeretéről, majd a hátoldalról BEVA 371 konzerválóanyag és foltbenzin 1:3 arányú keverékével itattam

át a vásznat, majd nagynyomású vákuumasztalon préseltem.

A konzerválási folyamatok után a visszamaradt konzerválóanyagot lakkbenzinnel távolítottam el a felületről.

A lyukakra a hátoldalról Beva 371-el átítatott lenvászon foltot helyeztem, melyet vasaló segítségével rögzítettem a felülethez.

Végül felfeszítettem a festményt egy új, ékelhető vakkeretre és kiékeltem a képet.

Kiegészítés: A festékréteg felületi hiányait krétás tömítőmasszával egészítettem ki (5. kép).

A száradást követően a tömítésekre aláfestésként megfelelő színű akvarellfestéket használtam.

Esztétikai helyreállítás: A festmény lakkozásához lakkbenzinben oldott dammár lakkot használtam, végül a retusálást csökkentett olajtartalmú festékekkel végeztem.

3. kép

4. kép

5. kép

Kész állapot

**Mednyánszky László: „Három komitácsi” című
festményének restaurálási dokumentációja**

Készítette: Csűrös Orsolya

A festmény adatai:

Alkotója: Mednyánszky László

A mű címe: *Három komitácsi*

Technikája: olaj

Hordozója: karton

Mérete: 24,5 x 35 cm

Ltsz.: 80.61.1./Kp

Őrzési helye: HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum

A festmény állapota restaurálás előtt:

A festmény felületét enyhe szennyeződések borítják (1. kép). Néhol apróbb karcolások, valamint légy piszok is megfigyelhető. A kép bal felső sarkára egy sorszámot („366”) rögzítettek (1. kép).

A jobb felső sarok kissé meggyűrődött (2. kép).

A hátoldalon egy vázaltszerűen megfestett férfialak látható (4. kép).

2. kép

2. kép

3. kép

4. kép

A restaurálás menete:

Tisztítás: A képoldal felületi szennyeződésének eltávolítását zsíralkohol-szulfáttal végeztem, lakkbenzines áttörést alkalmazva.

A hátoldalt portalanítottam.

A képoldalra rögzített sorszámot leválasztottam a felületről és a hátoldalra rögzítettem, melyhez diszperziós ragasztóanyagot használtam.

Prézelés: A hordozó jobb felső sarkánál lévő meggyűrődött részt Klucel M konzerválóanyaggal átíttam, majd leprézeltem.

Kiegészítés: A festmény szélein lévő apró felületi hiányokat krétás tömítőmasszával egészítettem ki.

A száradást követően a tömítésekre aláfestésként megfelelő színű akvarellfestéket kevés akrilfestékkel keverve használtam.

Esztétikai helyreállítás: A festmény lakkozásához lakkbenzinben oldott dammár lakkot használtam, végül a retusálást csökkentett olajtartalmú festékkel végeztem.

Kész állapot

**Mednyánszky László: „Lövészárookban” című
festményének restaurálási dokumentációja**

Készítette: Csűrös Orsolya

A festmény adatai:

Alkotója: Mednyánszky László

A mű címe: Lövészárookban

Technikája: olaj

Hordozója: vászon

Mérete: 34,5 x 50 cm

Ltsz.: 76.114.1./Kp

Őrzési helye: HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum

A festmény állapota restaurálás előtt:

A festmény felülete enyhén szennyezett. A kép jobb és bal oldalán és a sarkoknál felületi sérülések, kisebb-nagyobb festékkopások láthatók (2., 3., 4. kép).

A vakráma jó megtartású, jó állapotú, csak két darab ék hiányzik (5. kép), melyeknek pótlása szükséges.

3. kép

2. kép

3. kép

4. kép

5. kép

A restaurálás menete:

Tisztítás: A képpoldal felületi szennyeződésének eltávolítását zsíralkohol-szulfáttal végeztem, lakkbenzines áttörlést alkalmazva.

A hátoldalt portalanítottam, valamint a húzószélekre ráakódott szennyeződéseket szintén zsíralkohol-szulfáttal távolítottam el és lakkbenzinnel semlegesítettem.

Ékek pótlása: A hiányzó ékeket pótoltam, majd kiékeltem a festményt.

Kiegészítés: A festékréteg néhány, apró felületi hiányait krétás tömítőmasszával egészítettem ki (6., 7., 8. kép).

A száradást követően a tömítésekre aláfestésként megfelelő színű akvarellfestéket kevés akrilfestékkel keverve használtam.

Észtétikai helyreállítás: A festmény lakkozásához lakkbenzinben oldott dammár lakkot használtam, végül a retusálást olajfestékkel végeztem.

6. kép

7. kép

8. kép

Kész állapot

**Mednyánszky László: „Parancshirdetés” című
festményének restaurálási dokumentációja**

Készítette: Csűrös Orsolya

A festmény adatai:

Alkotója: Mednyánszky László

A mű címe: Parancshirdetés

Technikája: olaj

Hordozója: vászon

Mérete: 34,5 x 42 cm

Ltsz.: 76.1.1./Kp

Órzási helye: HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum

A festmény állapota restaurálás előtt:

A festmény felülete és lakkrétege szennyezett. A festékréteg több helyen is kipattogzott, főleg a kép szélei mentén (2., 3., 4. kép). A kép jobb felső részén, a sarokhoz közel egy erőteljesebb átlós irányú vászonmegtörés (3. kép), illetve deformáció figyelhető meg, melynek mentén több helyen kipergett a festékréteg.

A vakkeret élei szinte végig benyomódtak a vászonba (1., 5. kép).

A kép vakkerete megvetemedett, az ékek hiányosak (6. kép), új vakkeret készítése szükséges.

1. kép

2. kép

3. kép

4. kép

5. kép

6. kép

A restaurálás menete:

Tisztítás: A képoldal felületi szennyeződésének eltávolítását felületaktív oldattal végeztem, lakkbenzines áttörést alkalmazva. A lakkréteget etanollal távolítottam el, majd lakkbenzinnel töröltem át (7. kép). A hátoldalt portalanítottam.

Konzerválás: A kép vászonhordozójának deformációi, megtöredezései és a helyenként kipattogzott festékréteg miatt jobbnak láttam a hordozót konzerválni. A hátoldalról BEVA 371 konzerválóanyag és foltbenzin 1:3 arányú keverékével itattam át a vásznat, majd nagy nyomású vákuumasztalon préseltem.

A konzerválási folyamatok után a visszamaradt konzerválóanyagot lakkbenzinnel eltávolítottam a felületről. A húzószéleket vászonnal erősítettem meg (10. kép), melyhez diszperziós ragasztóanyagot használtam. Végül felfeszítettem a festményt egy új, ékelhető vakkeretre és kiékeltem a képet.

Kiegészítés: A festékréteg felületi hiányait krétás tömítőmasszával egészítettem ki (8., 9. kép). A száradást követően a tömítésekre aláfestésként megfelelő színű akvarellfestéket kevés akrilfestékkel keverve használtam.

Esztétikai helyreállítás: A festmény lakkozásához lakkbenzinben oldott dammár lakkot használtam, végül a retusálást olajfestékkel végeztem.

7. kép

8. kép

9. kép

10. kép

Kész állapot

**Mednyánszky László: „Pihenő trén” című
festményének restaurálási dokumentációja**

Készítette: Csűrös Orsolya

A festmény adatai:

Alkotója: Mednyánszky László
A mű címe: Pihenő trén
Technikája: olaj
Hordozója: vászon
Mérete: 41,5 x 59 cm
Ltsz.: 85.24.1./Kp
Órzási helye: HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum

A festmény állapota restaurálás előtt:

A festmény felületét elsárgult, szennyezett lakkréteg borítja. A lakkréteg néhol opálos, bemattult.

A festékréteg a kép széleinél több helyen kipattogzott, kisebb felületi sérülések is megfigyelhetők.

A legnagyobb sérülés a kép közepén látható, ahol kiszakadt a vászon (1., 4. kép) és a sérülés mentén kipattogzott a festékréteg. A kép jobb alsó részén a hátoldalon egy vászonfoltozás látható (3.kép).

A vászon a kép sarkainál kissé eldeformálódott, a bal alsó saroknál a legjelentősebb a

deformáció, hullámosodás (1. kép).

A vakráma vetemedett (2. kép), új vakráma készítése szükséges.

A kép széleit végig lécek szegélyezik, melyeket szögekkel rögzítettek a vakkerethez(5. kép).

1. kép.

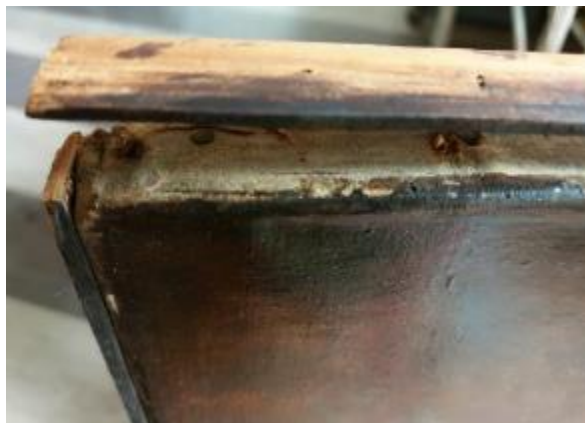
2. kép

3. kép

4. kép

5. kép

A restaurálás menete:

Tisztítás: A képet szegélyező léceket leválasztottam a vakkeretről.

A képpoldal felületi szennyeződésének eltávolítását felületaktív oldattal végeztem, lakkbenzines áttörlést alkalmazva. Az elsárgult lakkréteget etanollal távolítottam el a felületről, majd lakkbenzinnel töröltem át.

A hátoldalt portalanítottam.

Konzerválás, foltozás: A képet leválasztottam a vakkeretről. A hátoldalról szike segítségével eltávolítottam a régi vászonfoltozást. (A vászonfoltozás alatt szakadásnyom, korábbi sérülés nem látható. A képpoldalról csak régi tömítés, retusnyomok észrevehetőek.)

A képet a hátoldalról BEVA 371 konzerválóanyag és foltbenzin 1:3 arányú keverékével itattam át, majd nagynyomású vákuumasztalon préseltem.

A konzerválási folyamatok után a visszamaradt konzerválóanyagot lakkbenzinnel eltávolítottam a felületről. A húzószéleket lenvászonnal erősítettem meg, melyhez diszperziós ragasztóanyagot használtam.

A szakadásra a hátoldalról egy Beva 371-el átítatott lenvászón foltot helyeztem, melyet vasaló segítségével rögzítettem a felülethez.

Végül felfeszítettem a festményt egy új, ékelhető vakkeretre és kiékeltem a képet.

Kiegészítés: A felületi hiányokat krétás tömítőmasszával egészítettem ki (6. kép).

A száradást követően a tömítésekre aláfestésként megfelelő színű akvarellfestéket kevés akrilfestékkel keverve használtam.

Esztétikai helyreállítás: A festmény lakkozásához lakkbenzinben oldott dammár lakkot használtam, végül a retusálást olajfestékkel végeztem.

6. kép

Kész állapot

**Mednyánszky László: „Sebesült katona” című
festményének restaurálási dokumentációja**

Készítette: Csűrös Orsolya

A festmény adatai:

Alkotója: Mednyánszky László

A mű címe: *Sebesült katona*

Technikája: olaj

Hordozója: fatábla

Mérete: 24 x 35 cm

Ltsz.: 76.2.1./Kp

Órzési helye: HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum

A festmény állapota restaurálás előtt:

A festmény felületét enyhe szennyeződések borítják (1. kép).

Más károsodás, felületi sérülés, elváltozás nem látható.

1. kép

2. kép

A restaurálás menete:

Tisztítás: A képpoldal felületi szennyeződésének eltávolítását zsíralkohol-szulfáttal végeztem, lakkbenzines áttörést alkalmazva. A hátoldalt portalanítottam.

Esztétikai helyreállítás: A festmény lakkozásához lakkbenzinben oldott dammár lakkot használtam, végül az enyhébb kopásokat kiretusáltam, melyhez olajtartalmú festéket használtam.

Kész állapot

**Mednyánszky László: „Trén tábor” című
festményének restaurálási dokumentációja**

Készítette: Csűrös Orsolya

A festmény adatai:

Alkotója: Mednyánszky László

A mű címe: Trén tábor

Technikája: olaj

Hordozója: vászon

Mérete: 60 x 100 cm

Gy.sz.: 261/1978

Őrzési helye: HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum

A festmény állapota restaurálás előtt:

A festmény felületét elsárgult, szennyezett lakkréteg borítja. A festékréteg több helyen is meggyengült, repedezett (7., 8. kép). A kép hátoldalán két régi vászonfoltozás látható (2. kép), melyeket viasszal rögzítettek a felülethez, valamint a teljes képet is viasszal konzerválták.

Fent, középen egy kisebb sérülés, szakadás látható (1., 4. kép), ezen kívül több helyen

karcolások, horzsolások nyomai. A kép szélei mentén is több helyen festékkopások, felületi sérülések láthatók. (3., 5., 6. kép).

A vászon a vakráma élénél erősen benyomódott (1., 3. kép).

A vakráma vetemedett, tartása nem megfelelő (2. kép), az ékek roncsolódtak, új vakráma készítése szükséges.

1. kép

2. kép

3. kép

4. kép

5. kép

6. kép

7. kép

8. kép

A restaurálás menete:

Tisztítás: A képoldal felületi szennyeződésének eltávolítását felületaktív oldattal végeztem, lakkbenzines áttörlést alkalmazva. A lakkréteget acetonnal távolítottam el, majd lakkbenzinnel töröltem át (11. kép). A hátoldalt portalanítottam.

Konzerválás, dublázás: A kép vászonhordozójának erős deformációi és megtöredezései, valamint a helyenként kipattogzott festékréteg miatt jobbnak láttam a hordozót nem csak konzerválni, hanem dublázni is. Első lépésben a festményt leemeltem az eredeti vakramáról, majd a régi vászonfoltozásokat mechanikusan, szikével távolítottam el a felületről (9., 10. kép).

Mivel a festményt korábban viasszal konzerválták, célszerű volt a konzerválást újra viasszal végezni. A hátoldalt tehát méhviasz és kolofónium gyanta 1:1 arányú keverékével kentem le, majd ritka szövésű lenvásznat (ú.n. „sajtvásznat”) helyeztem a viaszos felületre. Egy, a kép méretével megegyező nátronpapírt szintén lekentem a viaszos keverékkel, majd a festmény hátoldalára helyeztem és a képpel együtt nagynyomású vákuumasztalon préseltem.

A konzerválás után egy, a kép méretéhez igazított lenvásznat diszperziós ragasztó segítségével a festmény hátoldalára rögzítettem és végül felfeszítettem a festményt egy új, merevítővel ellátott, ékelhető vakkeretre.

A konzerválási folyamatok után a visszamaradt viaszt lakkbenzinnel távolítottam el a felületről.

Kiegészítés: A festékréteg felületi hiányaitkrétás tömítőmasszával egészítettem ki (12., 13. kép).

A száradást követően a tömítésekre aláfestésként megfelelő színű akvarellfestéket kevés akrilfestékkel keverve használtam.

Esztétikai helyreállítás: A festmény lakkozásához lakkbenzinben oldott dammár lakkot használtam, végül a retusálást olajfestékkel végeztem.

9. kép

10. kép

11. kép

12. kép

13. kép

Kész állapot

